

Między władzą spojrzenia a praktyką. Antropologia krajobrazu

Między władzą spojrzenia a praktyką. Antropologia krajobrazu

Łukasz Smyrski

Dla Urianchajów Ałtaj jest nie tylko „zwyčajnym” miejscem zamieszkania, ale także potężną siłą przenikającą ludzkie życie. Ludzie, którzy żyją w Ałtaju na co dzień, po imieniu nazywają każdą rzekę, górę, jezioro czy dolinę. Swoją obecnością nadali mu wymiar duchowy. Zawierzyli górą kości swoich przodków, a błękitnemu niebu los potomków. W ten sposób w ciągu wieków wytworzył się szczególny dialog, w którym ludzie i Ałtaj uczestniczą na równych prawach.

Czym jest krajobraz?

Dla outsidera krajobraz jest tożsamy przede wszystkim z określonym widokiem i stanem, jaki wywołuje. Dla insidera jest złożonym procesem życiowym, opartym na doświadczeniu, lokalnej wiedzy i miejscowych sposobach działania. Krajobraz insidera nie jest chwilowym efektem, obrazem uchwyconym przez spojrzenie, ale obejmuje całość praktyki życiowej wynikającej z mieszkania w danym środowisku. Nie jest zapisem piktograficznym, ale społecznym procesem tworzenia się złożonych i różnorodnych relacji między ludźmi, ziemią, środowiskiem, podmiotami nie-ludzkimi, wynikającym z doświadczeń życiowych i działalności jednostek.

Książka ilustrowana kolorowymi fotografiami krajobrazu mongolskiego

[Więcej informacji na stronie wydawnictwa](#) [1]

Spis treści

- Podziękowania / 9
- Wprowadzenie /11

Część I INTERDYSCYPLINARNE STUDIA NAD KRAJOBRAZEM. INSPIRACJE I POLEMIKI

Rozdział 1

- W stronę estetyki i historii sztuki. Krytyka wizualnego dyskursu krajobrazu /35
- Estetyka i wizualny charakter krajobrazu. Władza spojrzenia/ 37
- Malarstwo pejzażowe /48
- Porządek i kontrola. Perspektywa insidera i outsidera/ 51
- Krajobraz jako narzędzie badania procesów /54

Rozdział 2

- Wokół fizjografii i idei. Krajobraz w geografii /62
- Geografia — między przyrodoznawstwem a naukami społecznymi. Zwrotność geografii i antropologii /63
- Morfologia krajobrazu /73
- Idea krajobrazu /78

Rozdział 3

Na skróty

- [Dyżury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

- Archeologie krajobrazu. W kierunku fenomenologii i poststrukturalizmu /86
- Nowa archeologia /87
- Krytyka nowej archeologii. W stronę archeologii postprocesualnej /91
- Na pograniczu archeologii i antropologii /98
- Fenomenologia krajobrazu /102

Część II ANTROPOLOGIA KRAJOBRAZU. KONTEKSTY BADAWCZE

Rozdział 4

- Krajobraz jako środowisko. „Neutralność” krajobrazu i perspektywa outsidera /117
- Krajobraz a trajektoria antropologii. Prolegomena /117
- Krajobraz jako rama konwencjonalna w monografiach etnograficznych /122

Rozdział 5

- Perspektywy lokalne w badaniach krajobrazu /132
- Perspektywa emiczna w postrzeganiu krajobrazu /132
- Poza dychotomią natura–kultura. Teoria komplementarności Kirsten Hastrup/139
- Krajobraz jako proces. Teoria bezpośredniego postrzegania Tima Ingolda /145
- Perspektywa zamieszkiwania /151

Rozdział 6

- Kolonializm a badania krajobrazu /157
- „Zachodnie” spojrzenie i europocentryczne podejście do krajobrazu /157
- Mapy, krajobrazy i kontrola przestrzeni /162
- Historia imperialna i przestrzenna. Kolonizacja Australii /167
- Krajobraz a etnografia Aborygenów /169
- Czas Snu a współczesność. Krajobraz, ziemia i przodkowie klanowi /172
- Procesy dekolonizacyjne /176
- Archeologia i krajobraz w kontekście dekolonizacji /184

Część III ETNOGRAFIA KRAJOBRAZU

Rozdział 7

- Bajgal’ a zachodnie pojęcie środowiska. Krajobraz w Mongolii /199
- Przyroda — środowisko — krajobraz /200
- Bajgal’ i ekologia zmysłowa /213
- Teoretyczne ujęcia krajobrazu w Mongolii /219

Rozdział 8

- Urianchajowie. Kontekst historyczny i miejsce badań / 224
- Tło historyczne /225
- W terenie /231

Rozdział 9

- Lokalne konceptualizacje Ałtaju. W stronę etnografii krajobrazu /244
- Holistyczny wymiar Ałtaju. Altaj Delchij i Trzynaście Ałtajów /244
- Ontologia Altaj Delchij /254

Na skróty

- [Dyżury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

- Materialne reprezentacje Ałtaju /265
- Ałtaj w eposie urianchajskim /276

Rozdział 10

- Relacje ludzi z ziemią. Życie w obrębie nutagu /284
- Siła törsön nugatu /287
- Praktyka życiowa a unasan nutag /293
- Z dala od nugatu /297

Rozdział 11

- Ludzie i góry w granicach nutagu /305
- Lokalna geografia doliny Sziwrin Gol /306
- Góra Chaldzan Burugtej /311

Rozdział 12

- Praktyki koczowania w kontekście stanowienia krajobrazu /326
- Krajobraz a praktyczna sfera życia /327
- Doroczny rytm koczowania w nugatu /331
- Dobre miejsce. Jurty a krajobraz /342
- Ofiary tachilga w kontekście stanowienia krajobrazu. Potencjalność krajobrazu / 349
- Zbiorowe składanie ofiar w somonie Duut /352

Zakończenie / 361

Bibliografia /369

Słowniczek wybranych terminów mongolskich /386

Indeks pojęć, nazw geograficznych i etnicznych /389

Indeks osób /403

Wykaz ilustracji /408

Contents /410

- -

[2]

Wydawnictwo [Oficina Naukowa](http://www.oficina-naukowa.pl) [1]

Rok wydania 2018

ISBN 978-83-64363-92-4

Source URL: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/institut/publikacje/miedzy-wladza-spojrzenia-praktyka-antropologia-krajobrazu>

Odnosiniki

[1] <http://www.oficina-naukowa.home.pl/sklep/shoper5/pl/p/Lukasz-Smyrski%2C-Miedzy-wladza-spojrzenia-a-praktyka.-Antropologia-krajobrazu/445>

[2] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/institut/publikacje/miedzy-wladza-spojrzenia-praktyka-antropologia-krajobrazu>